

ת"פ 21629/10/15 - מדינת ישראל נגד יונה יחיאל מצגר

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 21629-10-15 מדינת ישראל נ' מצגר

לפני כבוד השופט משה יועד הכהן

מדינת ישראל המאשימה

ע"י ב"כ עו"ד דני ויטמן ועו"ד אילה גלברד-יעקב

נגד

יונה יחיאל מצגר הנאשם

ע"י ב"כ עו"ד טל גבאי ועו"ד טל פריד

החלטה

1. לפניי בקשת חדשות ערוץ 10 וכן העיתונאים אביעד גליקמן ורביב דרוקר (להלן: "**המבקשים**") לאשר את שידורו של עימות מצולם שהתקיים בין הנאשם לבין עד המדינה בפרשה במסגרת חקירת המשטרה. זאת, תוך שמירת חיסיונו ותוך טשטוש מלא של זהות עד המדינה.

2. בבקשה מצוין, כי אין חולק על עוצמת חשיבותה הציבורית של הפרשה, בגדרה הודה רב ראשי לישראל בקבלת שוחד בסך מיליוני שקלים ובשיבוש חמור של הליכי המשפט. הליכי השיבוש האמורים הם נשוא השידור המבוקש, כאשר בעימות מציע הנאשם לעד המדינה כסף תמורת שתיקה.

3. לטענת המבקשים, הסדר הטיעון שהוצג בפני בית המשפט מנע מהציבור להיחשף לפרטי העדויות והמסמכים ובעיקר לעדויותיו המפורטות של עד המדינה. לכן, יש חשיבות להציג ולו במעט מהראיות שנאספו בתיק. אחת מהן, הינה העימות המדובר שבו נראה בזמן אמת הנאשם מנסה לקנות שתיקה תמורת בצע כסף. עוד לטענתם, במהלך השנים איפשרו בתי המשפט בישראל לשדר חקירות ועימותים רבים, בפרשות שבהן יש עניין ציבורי רב, וביניהן העימות בין שולה זקן לבין ג'קי מצא (פרשת רשות המיסים), חקירות משה טלנסקי (תיק אולמרט), חקירות רייצ'ל רז ריסבי (תיק אולמרט), חקירות שר האוצר לשעבר אברהם הירשזון ואחרים.

4. ב"כ הנאשם, עו"ד טל גבאי, מבקש לדחות את הבקשה מהטעמים הבאים:

ראשית, בכל הנוגע לפרסום תיעוד חזותי, הכלל הוא אי פרסום והחריג הוא התרת הפרסום.

שנית, תכלית הסיפור הוא סיפוק יצר מציצנות גרידא ותיעוד הנאשם באחד מרגעיו הקשים, ללא נימוק כבד משקל שיצדיק זאת.

שלישית, ההליך טרם הסתיים וצפויה הגשת ערעור לבית המשפט העליון ולפיכך איזון האינטרסים מוביל

להעדפת זכותו של הנאשם לפרטיות ולכבוד והצורך להבטיח הליך שיפוטי תקין ללא הטיה והשפעה (בעת מתן התגובה 28.2.17, טרם הוגש הערעור. בטרם מתן ההחלטה, ביום 5.3.17, הוגש לבית המשפט העליון ערעורו של הנאשם על גזר הדין במסגרת ע"פ 2021/17).

5. גם המאשימה, מפי באי-כוחה, עו"ד דני ויטמן ועו"ד אילה גלברד-יעקב, מתנגדת לפרסום קלטת העימות. לדבריהם, סעיף 13 לחוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), תשס"ב-2002 (להלן: "**חוק חקירת חשודים**") אוסר על פרסומו של תיעוד חזותי וקולי של חקירה, ללא רשותו של בית המשפט. הם מוסיפים, כי מן הפסיקה ניתן ללמוד כי מטרת ההוראה היא למנוע הוצאת הנחקר מד' אמותיו של חדר החקירות אל כיכר השוק וכי היחשפותו, בתמונתו ובקולו, שקולה למתן היתר לכל להציץ אליו ברגעי שפל וביזיון ולעיתים במלוא עליבותו. לפיכך, האיסור הוא הכלל וההיתר הוא היוצא מן הכלל.

6. עוד לדבריהם, הבקשה לא נועדה לשרת את הציבור או את זכותו לדעת ואינה תורמת דבר למידע שאותו מבקשים המבקשים. בנוסף, במסגרת העימות הנאשם אינו מנסה לקנות את שתיקתו של עד המדינה ושניהם נראים ברגעים קשים עבור שניהם וחשיפתם אין בה אלא כדי לחזות בנאשם בקלונו, הא ותו לא.

7. בתגובה לתגובה, טוענים המבקשים, כי ערעורו של הנאשם נסוב על גזר הדין בלבד ולא על הרשעתו ולכן לא ידונו בערעור בראיות להליך. לכן, אין כל קשר בין פרסום העימות להליך הערעור. בנוסף, כיוון שמדובר באיש ציבור, הזכות לפרטיות היא נמוכה וקיים אינטרס ציבורי גבוה בפרסום.

דין והכרעה

8. סעיף 13 לחוק חקירת חשודים קובע, כי:

"המפרסם תיעוד חזותי או קולי של חקירה, כולו או חלקו, בלא רשות בית משפט, דינו - מאסר שנה; לענין סעיף זה, "חקירה" - לרבות חקירה בידי רשות אחרת המוסמכת לחקור על פי דין, שהוצא לגביה צו לפי סעיף 16(ג)".

9. לפי סעיף 13 לחוק אין איסור על פרסום התוכן של תיעוד החקירה כשלעצמו, אלא על פרסומו על דרך "תיעוד חזותי או קולי". האיסור שבסעיף 13 אינו הרמטי, שכן הפרסום יהיה מותר אם הרשה זאת בית המשפט. בבואו להכריע בשאלת הפרסום, על בית המשפט, לאזן בין אינטרסים כבדי משקל העומדים משני צדי המתרס. בע"פ 10994/08 **מדינת ישראל נ' רון תורג'מן** (14.5.09), בפסקה 49, מנה בית המשפט העליון את האינטרסים הנשקלים בנושא:

"סוגיית הפרסום ברבים של קלטת חקירה כורכת עמה, אפוא, התנגשות בין עקרונות

חשובים, מהם בעלי היבטים המשיקים לעקרונות יסוד של השיטה, ולזכויות אדם בעלות מעמד חוקתי. מתמודדים אלה מול אלה אינטרסים של הגנה על פרטיותם וכבודם של הנחקרים ושל צדדים אחרים שעניינם עולה בחקירה, העלולים להיפגע מחשיפה בציבור של חומר חקירה הקשור בהם. כן עולים שיקולים של מניעת פגיעה במוסד החקירה הפלילית ובנכונות עדים פוטנציאליים להעיד, מחשש לפרסום עתידי ברבים של חומר חקירה הנוגע אליהם. מתלווים לכך שיקולים של הבטחת תקינות ההליך השיפוטי הפלילי והגנה מפני חשיפתו ל"משפט הציבור" בטרם ניתנה הכרעה שיפוטית. מנגד, ניצב עקרון פומביות הדיון, הנגזר מעקרונות חופש הביטוי וזכות הציבור לדעת, העומדים בתשתית המשטר החוקתי-דמוקרטי, וביסוד פעולתן התקינה של מערכות השלטון. עקרון פומביות הדיון נועד לחשוף לעיני הציבור את ההליכים השיפוטיים, ובכללם גם את חומר הראיות שהוצג במשפט. הוא נועד, בין היתר, לאפשר ביקורת ציבורית קונסטרוקטיבית בדבר סטיות מהתנהלות תקינה של רשויות השלטון, ולאפשר בצידה תיקון ליקויים ושיפור דרך פעולתם של הגופים הציבוריים".

10. בפסיקה הותוו השיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו לערוך איזון האינטרסים ולהכריע בבקשה להתיר פרסום תיעוד חזותי או קולי של חקירה, כאשר הכלל המנחה הוא שיש לאסור את הפרסום והתרתו היא בבחינת חריג לכלל. בע"פ 2476/15 רשות השידור (בפירוק) נ' מדינת ישראל (5.4.16) נקבע, כי:

"ראשית... על בית המשפט לשוות לנגדו כי הכלל שקבע המחוקק לעניין זה הינו באיסור הפרסום, וכי התרתו אמורה להיות מסווגת כחריג לכלל" על מבקש ההיתר לשכנע כי מתקיימות נסיבות מיוחדות ואינטרס משמעותי המצדיקים חריגה מהכלל... שנית, לנוכח התכלית של הגנה על כבודם ופרטיותם של הנחקרים, יש להביא בחשבון את עמדתם. כך, התנגדות הנחקר לפרסום מהווה שיקול נכבד שלא להתיר את הפרסום... מן הצד השני, אין די בהסכמת הנחקר לפרסום שכן יש להמשיך ולבחון את שאר התכליות העומדות ביסוד האיסור... שלישית... בהחלטה האם לאסור על הפרסום יש להביא בחשבון גם את האינטרסים של צדדים שלישיים, שאינם הנחקרים, העלולים להיפגע מהפרסום ולשקול את טובתם. רביעית, יש לתת את הדעת לשלב הדיוני בו מצוי ההליך המשפטי. ככל שמדובר בשלב מוקדם יותר, כך תיטה הכף לעבר איסור פרסום החקירה, מחשש להשפעה על ניהולו התקין של המשפט וטוהר ההליך. יחד עם זאת, ברי כי אין בכך כדי להוביל בהכרח למסקנה כי פרסום יתיר בשלבים מתקדמים של ההליך, ובייחוד לאחר שהסתיים. בנקודת הזמן הזו, יש לאזן בעיקר בין אינטרס הפומביות לבין הגנה על פרטיות המעורבים בחקירה - במעגלים הקרובים והרחוקים יותר... חמישית, יש לשקול את מידת העניין הציבורי שבבסיס בקשת הפרסום. "העניין הציבורי לצורך היתר פרסום קלטת חקירה צריך להיות בעל משקל ומשמעות, שיש בהם כדי לגבור על הזכות לפרטיות של נחקרים, עדים וצדדים שלישיים שעלולים להיפגע מהפרסום. לאור האינטרסים המתמודדים בסוגיה זו, לא די בכך ש"העניין

לציבור" בפרסום יהיה ערטילאי. נדרש, כי פרסום קלטת החקירה יהיה בעל חשיבות ממשית לצורך בחינת התנהלות הגורם השלטוני, והמשטרה בכללו, וכי ישרת אינטרס ציבורי חשוב וממשי... שיטת, סוגיית המידתיות. עניין זה עדין. ניתן לסבור כי היקף איסור הפרסום בסעיף 13 לחוק חקירת חשודים מוגבל מטבעו. דהיינו, האיסור מתייחס לתיעוד חזותי או קולי ולא לעצם פרסום תוכן החקירה או המלל שלה בדרכים אחרות. אף לכך יש חשיבות בבוא בית המשפט לשקול את הדברים".

מן הכלל אל הפרט

11. ההליך השיפוטי בתיק בו עסקינן טרם הסתיים וגזר הדין שניתן ביום 23.2.17 טרם הפך חלוט, שכן הוגש לגביו ערעור לבית משפט העליון. אמנם, מדובר בהליך שהסתיים בהסדר טיעון ותוכנו של חומר החקירה לא נחשף במהלך ההליך. יחד עם זאת, האירוע מושא העימות, מהווה חלק מכתב האישום המתוקן. המבקשים צודקים בכך שאין זה צפוי כי ערכאת הערעור תיחשף לחומר האמור במהלך הדין בערעור. יחד עם זאת, לחשיפתו ברבים בטרם הסתיים סופית ההליך המשפטי, יש בה, ולו בצורה עקיפה, משום אפשרות להשפעה על ההליך וחשיפתו ל"משפט הציבור" בטרם הגיע לסימומו. יתר על כן, החשיפה במקרה הנדון לא נועדה לצורך בחינת התנהלות הגורם השלטוני, בענייננו המשטרה, באופן שבו נוהל העימות. יצוין, כי התיעוד לפי חוק חקירת חשודים נועד בעיקרו לאפשר בקרה שיפוטית על אופן התנהלותם של הליכי החקירה בחדרי החקירות ולצורך שימוש בהם, במידת הצורך, בהליך השיפוטי עצמו. פרסומו ברבים שלא למטרה זו, הוא בגדר חריג. כפי שכבר נפסק, ידיעתם של נחקרים כי תיעודם החזותי והקולי, גם במסגרת עימותים שעורכת המשטרה כחלק מהחקירה, יפורסם ברבים שלא במסגרת ההליך המשפטי, עלולה לגרום לאפקט מצנן על נכונותם לשתף פעולה באופן אפקטיבי בהליך החקירה ולפגוע באינטרס הציבורי של גילוי האמת. לפיכך, גם זהו שיקול כנגד קבלת הבקשה.

12. מעבר לכך, בית המשפט העליון עמד לא אחת על חשיבות זכותו של האדם לכבוד, לרבות כאשר מדובר בנחקר, עצור או אסיר. כך למשל נאמר בעניין פרסום תיעוד חזותי וקולי בע"פ 5127/11 **רשות השידור הישראלית- ערוץ 1 נ' רוני רון** (10.10.11):

"תכליתה של ההוראה - למנוע, בגבולות הראויים, הוצאת הנחקר מד' אמותיו של חדר החקירה אל כיכר השוק. היחשפות הנחקר, בתמונתו ובקולו, שקולה כמתן היתר לכול להציץ אל הנחקר ברגעי שפל ובזיון, ועתים במלוא עליבותו. אכן, לא תמיד מעורר עניינם של הנחקרים אהדה בלב הציבור ועניינם של המשיבים 1 ו-2 - יוכיח: בית המשפט המחוזי הרשיעם בביצוע מעשה זוועה (הרשעה הנתונה לערעור חלקי כאמור). אלא שחוק הנועד להגן על כבודו של אדם נבחן דווקא באותם מקרים בהם החוק משמש להגנתם של הנקלים שבחברה. ההגנה על כבוד האדם היא ערך עליון בשיטתנו החוקתית, היא מצויה בראש זכויות האדם המנויות בחוקי היסוד; ממנה נגזרות זכויות אדם נוספות כמו הזכות לשוויון. זוהי זכות העומדת לאדם באשר הוא

אדם: היא עומדת לנחקר ועומדת לאסיר".

העובדה שהנאשם הינו איש ציבור שניהן בתפקיד ממלכתי רם אינה מצדיקה, לכשעצמה, פגיעה בכבוד האדם שלו וחשיפת תמונתו וקולו ברגעים מביכים ואולי אף מבזים.

13. מעבר לכך, יש להתחשב בהתנגדותו של הנאשם לפרסום. בעניין זה נקבע על ידי בית המשפט בבש"פ 4275/07 **מדינת ישראל נ' זדורוב**, פ"ד סב(3) 247, כי:

"אם הנחקר (חשוד, נאשם או עד) מתנגד לפרסום המבוקש, יהיה בכך שיקול נכבד ביותר שלא להתיר הפרסום, וזאת גם לאחר שהסתיימו ההליכים המשפטיים. אולם אין לשלול על הסף מקרים בהם על אף התנגדות הנחקר ימצאו טעמים מיוחדים בחריגותם שיצדיקו התרת הפרסום".

14. לסיכום, אינני סבור כי המבקשים הצביעו לעת הזאת על טעמים מיוחדים בחריגותם שיצדיקו את התרת הפרסום, כאשר תמליל העימות עצמו במובחן מתמונתם וקולם של המשתתפים בו אינו חסוי. עצם העובדה שהנאשם כיהן כרב הראשי לישראל בעת ביצוע העבירות, אין בה כדי לשנות את התמונה במקרה זה. לפיכך, באיזון שבין האינטרסים העומדים נגד פרסום הקלטת לבין האינטרסים הערטילאיים שהוצגו בעד פרסומה, יש להעדיף את הראשונים ולדחות את הבקשה. לכך מצטרף הנימוק שההליך כולו טרם הסתיים והערעור על גזר דינו של הנאשם מונח לפתחו של בית משפט העליון.

המזכירות תעביר העתק ההחלטה לצדדים ולמבקשים.

ניתנה היום, י' אדר תשע"ז, 08 מרץ 2017, בהעדר הצדדים.